ТИЖНЕВИК · REVUE HEBDOMADAIRE UKRAINIENNE · TRIDENT

ORGANE DE LA LUTTE POUR L'INDÉPENDANCE DE L'UKRAINE
FONDÉ LE 15 OCTOBRE 1925 PAR SIMON PETLURA

Число 22 (672) Рік вид. XV. 11 червня 1939 р. Ціна 2 фр. Prix 2 fr.

Париж, неділя, 11 червня 1939 року.

«Совітський уряд зливається в одне з III Інтернаціоналом, якого доґма — то розповсюдження на весь світ політики комуністичної».

Читач, може, й здивується непомалу, побачивши виписане вгорі твердження в лапках наведення: це-ж наш погляд, уґрунтованню й висвітленню якого присвячено в «Тризубі» стільки вже місця. Але річ в тім, що цього разу речення те, таке звичне на сторніках нашого тижневика, належить не нам, а взято з останніх дебатів у Великій Раді Женеви з приводу внеску соціялістичного депутата про нав'язання зносин із совітами. Так говорив, виступаючи проти того, голова женевської ґрупи п. Адрієн Лашеналь, який продовжував: «і саме це нахилило Федеративну Раду одмовитися від одновлення офіційних зв'язків з Росією». З свого боку і «народ Женеви виразно виявив, що не хоче терпіти комуністичної діяльности на своїй території».

Внесок той на користь Москві одкинуто було, як повідомляє телеґрама в «Le Matin» з 5 червня, всіма голосами національних партій проти самих соціялістів.

Цілком справедливо питання про нав'язання зносин з Москвою поставлено було не в площині економичних вигод, що правда, більше як проблєматичних, якими ваблять імовірних европейців московські фактори та їх підбрехачі, а в площині наслідків політичних.

Встановлена вже давніше Швейцарією лінія її поводження що-до Москви зосталася й тепер непорушною.

Звісно, Швейцарія — невелика держава, значної ролі в міжнародній активній політиці вона не грає, але це не тільки не ослаблює ваги тієї ухвали, а навпаки — її ще більше посилює і особливо — цього часу, коли великі західні держави неначеб-то поважно трактують з совітами про ґарантії, недоторкальність кордонів, забезпечення миру й инші високі речі, і саме в Женеві, де допіру відбулася чергова сесія Ради Ліґи Націй власне під головуванням совітського дипломата, в Женеві, звідки з таким резонансом лунають привабливі голоси московських сірен.

Погляд і слово Гельвецької республіки завжди мали своє моральне значіння.

Саме підкреслені допіру — час і місце тієї ухвали, яка збігається з нашим переконанням, його ще збільшують.

Коли б такої лінії трималися й инші держави, несвітський кошмар, що, виходячи з червоної Москви, слізьми, муками, кров'ю і смертю вкриває поневолені нею землі, належав би сьогодня вже до минулого, сумного минулого ганебної пам'яти.

І ми певні, що тоді, коли в міжнародніх відносинах переможе саме така тверда й непримиренна позиція в стосунку до Москви,— разом із відновленням нормального життя у визволених з росийського ярма самостійних державах Сходу Европи, лише тоді Европа, як суцільне, знайде втрачену по Великій війні рівновагу — політичну й економичну, а весь світ раз на завжди позбавиться постійної загрози — совітського комунізму і московського імперіялізу.

Складіть Вашу пожертву на Музей Визвольної Боротьби України в Празі.

РОКОВИНИ СМЕРТИ СВЯТОЇ ПАМ'ЯТИ С. ПЕТЛЮРИ

У Варшаві

Як повідомляє «Діло» (ч. 123), в п'ятницю, 26 травня с. р., в домівці Східнього Інституту у Варшаві, відбулися тісніші сходини української колонії, присвячені пам'яті покійного Головного Отамана С. Петлюри. «Традиційна велика академія Центрального Комітету не могла відбутися з огляду на становище влади».

В Празі

По смерті бл. п. Головного Отамана в році 1926 Прага всі 13 років до цього часу влаштовувала по великому небіжку панахиду й того-ж самого дня ввечері академію. Це свято стало традиційним для української еміґрації у Празі. Збірало воно, розуміється, не всю еміґрацію, бо серед української еміґрації в Чехах, не зважаючи на постійні заклики до об'єднання, панує велика розбіжність думок. Але збірало поважну кількість еміґрації, особливо останніми роками, в залежності від кон'юнктури даного моменту.

Цього року еміґрація могла висловити свій пієтет до пам'яти Головного Отамана лише відправленням панахиди, бо академію, було заборонено, заборонено вперше з дня смерти С. Петлюри. Власне катеґоричної заборони не було, але було поставлено такі умови для її влаштування (подання тексту реферату в чеській мові, концертний відділ з представленням тексту пісень, рекомендувалася декламація й подавалися т. п. поради як для якоїсь забавової вечірки), що Військовий Союз, який цього року взяв влаштування академії на себе, вирішив не йти на подібні понижуючі умови й ухвалив академії не робити.

Панахиду було влаштовано 29. V в Православному Соборі на другий день Зелених свят, по відправленні обідні. На жаль, в Празі досі нема українського православного священника, й службу Божу приходиться слухати в чеській мові (на щастя, о. диякон править по-українськи). Але це винагородив український хор, який під орудою такого видатного мистця, як пані Пл. Щуровська-Росіневичева, своїми духовними співами просто чарував присутніх.

Заборону академії було винагороджено добре влаштованою панахидою.

З. М.

ПАКТ З МОСКВОЮ І НЕБЕЗПЕКА ВІЙНИ

Кожне зближення західніх великодержав з Московщиною збільшує автоматично противенство між ними та державами, з'єднаними протикомуністичним пактом. Коли де-які орґани преси твердять, що союз західніх держав з СССР зробить їх фактично членами прокомуністичного пакту, то це не є великою пересадою, бо такий союз відкриває величезне нове поле для попису Комінтерну та всіх инших орґанів московського імперіяізму не лише в межах самих західніх великодержав, а й усіх тих, які Кремль мав би «ґарантувати» проти «напасників». Навіть, коли б московський уряд згодився обмежити свої «ґарантії» самою лише матеріяльною «поміччу», як це запроєктував анґлійський уряд, то й тоді московські аґенти мали б дуже багато нагод втручатися до внутрішніх справ дотичних держав, бо не лише спільна збройна акція, а й постачання всєнного матеріялу вимагає досить широкої попередньої співпраці відповідних орґанів обох сторін. Коли західні великодержави відокремлені від Московщини широкою територією Німеччини та можуть дозволити собі люксус «лєґального» існування комуністичних партій, то у всіх сумежних з СССР державах коумністичні і всі злучені з ними орґанізації. як відомо, суворо заборонено. Як-же може вміститися в голові пересічного громадянина зрозуміння злочинности в межах його держави партії, від якої має прийти допомога в часі війни? Чи не буде в цих державах стерто фактично політичну межу по-між комуністами та иншими промосковськими, хоч-би й найправішими партіями, як це було і є у відносинах по-між українськими комуністами та москвофілами в межах Польщі? І чи не про це розходиться перед усім московському урядові, коли він домагається формального союзу та цілковитої взаємности з західніми великодержавами? Чи поширення комуністичного та иншого промосковського руху в державах, що сусідують з СССР, не ослабить їх більше, ніж московська «поміч» в часі війни може зміцнити? Приклад ЧСР в цім відношенні є безперечно дуже повчальний. Чи поширення комуністичного і промосковського руху взагалі в якійсь державі не загрожує її сусідок та не спонукує їх до оборончих заходів кожного рода і сполученого з ними неприязного становища? Отже чи не є кожне зближення з Московщиною безумовним чинником порушення спокою, ладу і нормального господарського життя, отже чинником постійної небезпеки війни? Не лише формальний союз чи якийсь обмежений пакт з Москвою, а навіть пересправи про це роблять величезну шкоду Европі, ставлячи Московщину на один рівень з культурними націями і державами, чим руйнується всі основи політичної моралі і викликається таким чином цілковитий хаос в міждержавних відностнах. З огляду на те, що большевизм,себ-то московський імперіялізм, є найбільшим лихом і небезпека його панування над Европою найбільшою небезпекою, виправдує боротьба проти Московщини всі засоби, які можуть чи повинні лише попровадити до остаточної перемоги над нею, тако-ж як і найкращі плани і наміри дотично вдержання миру в Европі та оборони незалежности поодиноких держав обертаються фактично негайно в їх цілковиту протилежність, коли їх має бути здійснено при допомозі московської оліґархії. Чи дикий і хижацький московський імперіялізм, який сотки років ширив лише руїну, поневолення і визиск всюди, куди сягала зброя московських горд, має перетворитися раптом в добродійну силу ладу, спокою і добробуту лише тому, що він робиться союзником західніх великодержав? З нагоди утворення відділу історії слов'янства при Академії Наук СССР, писали «Известия», що «визволення балканських слов'ян царською Росією було властиво їх поневоленням». Чи не відноситься це в повній мірі до сучасних московських «оборонців мирних держав Европи»?

Коли політики західніх великодержав заявляють, що ідеоло ґічні противенства між большевиками та їх противниками для них значіння мати не можуть, вони забувають, що «ідеолоґія» Кремля на папері ніколи не лишалася. В країні «переможного соціялізму» наука повинна мати завжди конкретне, практичне значіння, як в межах СССР так і по-за ним. «Ідеолоґія» московського імперіялізму сама по собі є наскрізь внутрішньою справою самої Московщини, але, на превеликий жаль, для неї самої її властиво найменше призначено. Соціялістично-космополітичну демаґоґію большевизму призначено в першу чергу для інтелєктуального поневолення чужих націй СССР; це розуміється західнє-европейські демократії обходить дуже мало, бо це відбувається в межах визнаної ними держави, до того-ж визволення кожної нації повинно бути перед усім її власним чином, але ця «ідеолоґія» мусить мати очевидно дуже реальне значіння для держав сусідок з СССР, коли ширення її переслідується, як тяжкий злочин. І в цім відношенні вони належать безумовно до фронту держав, злучених протикомуністичним пактом, але не до противного їм фронту держав. Зрештою це більше, ніж зрозуміло. Недавно Мехліс заявив, що СССР буде так довго загрожений буржуазним оточенням, поки червона армія його не зруйнує. Отже кому мають вірити нещасливі сусідки СССР, Лондону чи Москві? Мають вони вірити, що червона армія буде їх боронити проти «аґресорів», як це твердить Лондон, чи боятися, що вона буде їх нищити, як це загрожує Москва в промові Мехліса та численних инших подібних офіційних заявах? Можна думати, що вони мають скоріше вірити московським погрозам, ніж лондонським обіцянкам, бо тяжко вірити, щоб большевицький уряд боронив тих, які нищать большевиків в межах власної держави. Вони матимуть тим більше причин вірити що-до цього не Чемберленові,

а Сталінові і Мехлісові, що при кожнім співробітництві демократичних партій з соціялістами і комуністами, все кермованими фактично з Москви, перемогали завжди ці останні, як це доводять «народні» фронти в ріжних державах. А чому-ж би мало бути в міжнародніх відносинах инакше, ніж в межах поодиноких держав?

До того-ж, коли Московщина жадає абсолютної рівности і взаємности, коротко кажучи потрійного воєнного союзу, вона жадає собі фактично геґемонії в його межах. Бо яка-ж справді може бути взаємність з Московщиною, коли всі «буржуазні» партії в СССР заборонено під загрозою кари смерти, а у Франції та Анґлії працюють без найменших перешкод партії, кермовані фактично з Кремля? А відносно того, що Кремль працює безоглядно в напрямі повалення сучасного французького, а особливо анґлійського уряду, не полишає найменшого сумніву ані перебіг XVIII конґресу, ані ціла совітська преса. Коли-ж сучасна французька та анґлійська опозиція, що жадає найтіснішого безумовного союзу з Москвою, прийде ще раз до влади, то рішення відносно війни чи миру в Европі може залежати фактично лише від Кремля. Отже, чи треба дивуватися тому, що заходи західніх великодержав в напрямі союзу з Москвою викликали найенерґійніші приготовання до війни у всіх державах, ворожих Московщині? Анґлійські противники формального союзу з Московщиною арґументували свій спротив тим, що цей союз може мати дуже від'ємний вплив на всі держави, противні своїм ладом большевизму, що не прилучилися ще формально до одної з ґруп великих держав, а зокрема на Португалію, Іспанію, Югославію, Болгарію, Ґрецію, Японію та инші. І справді, очевидне зближення західніх великодержав з Москвою не лише призвело до формального політичного і мілітарного союзу Німеччини та Італії, а й де-які инші з по-між зазначених держав до зміни їх становища до Анґлії; тако-ж примусило воно Японію зробити заходи в напрямі поширення протикомуністичного пакту, що може перетворитися у формальний союз з Німеччиною та Італією. І це досить зрозуміло, бо не лише ґарантія західіх кордонів СССР, а й взагалі кожне порозуміння мілітарного характеру між Москвою та західніми великодержавами вносить зміни на користь Московщини у відношенні сил обох противників на Далекім Сході.

«Обороний» характер майбутнього «потрійного союзу» становища ані трохи не міняє не лише тому, що межі між «нападом» і «обороною» в сучасній Европі вже давно стерлися, а й тому, що кожда «оборона» СССР, державним гаслом якого є похід проти «буржуазного оточення», є фактично «нападом» на ближчих і дальших сусідів Московщини. Про моральний бік оборони московського панування над чужими націями СССР, які що-найменше дорівнюють числом самому московському населенню, нема розуміється чого й казати. В «Журналь де Женев» пише президент інтернаціональної протикомуністичної Ліґи Теодор Обер

те, що було писано вже два роки тому в «Тризубі» і в женевськім «Вуа де Пепль», а саме: «Наявність СССР та Комінтерну є одною з головних причин і постійною причиною політичної, суспільної і господарської кризи, бо вони загострюють відносини по-між державами». На цім наша спільність думок з п. Обером і кінчиться, бо він пише далі: «Упадок СССР та Комінтерну покладає і кінець цій злощасній акції; їх упадок рівнозначний з відродженням національної Росії, необхідним елєментом европейської рівноваги, з утворенням безмежного ринку; це тако-ж можливість працювати по-за боротьбою клас над поліпшенням соціяльного ладу».

Саме намагання Антанти в 1919 р. відродити «національну Росію», себ-то панування Московщини над чужими їй націями, допровадило до перемоги большевизму над ними, з усіми наслідками, які мала ця перемога для Европи. Зрештою дотична стаття п. Обера з'явилась в рубриці «вільна трибуна», за яку редакція ґазети відповідає лише в дуже обмеженій мірі. В його «Протикомуністичній Лізі» беруть діяльну участь москвини, чим і його власне москвофільство досить з'ясовується. Оскільки большевизм і кожний союз ріжних держав з ним може явитись безумовним чинником війни, таким-же чинником є й кожна промосковська акція, бо в справах московського імперіялізму «національна Росія», що обмежується тепер фактично московською еміґрацією, йде вірно разом з московським урядом. Поминаючи цілковиту утопійність всякого плану відбудови старої «національної Росії», всі основи якої в межах СССР большевики ґрунтовно знищили, треба найенерґійніше ширити переконання, що не суспільна, а національна боротьба обертає «країну побідного соціялізму» в пустелю для Европи.

Коли СССР є чинником війни і джерелом воєнної небезпеки в Европі, то всі ті, що провадять боротьбу за його розподіл на складові національні частини, працюють разом з тим для вдержання миру, тако-ж як і всі ті, які вважають, що межі СССР є межами «національної Росії», а навіть, за прикладом п. Обера, говорять про «170 мілійонів росіян», працюють безпереч но в напрямі нової воєнної пожежи. Отже для миру працюють поневолені Москвою нації, що борються за свою самостійність проти Москви, та їх представники в Европі; для війни-ж працюють московські еміґранти та всі промосковські елєменти в усіх державах, незалежно від їх суспільної приналежности.

Не забудьте в день відкриття в Празі Українського Дому — власного будинку для Музею Визвольної Боротьби України — 29 червня. надіслати й свій даток на те наше культурне огнище на чужині.

Дотеперішній перебіг пересправ західніх великодержав з московським урядом, зокрема в Женеві в часі весняної сесії Ліґи Націй, справдив найгірші побоювання всіх прихильників мира в Европі, показавши виразно, що ці держави йдуть надто далеко назустріч Кремлю. Британська соціялістична та ліберальна преса зазначує, на жаль, дуже слушно, що всі жадання московського уряду відносно заключення пакту фактично буде виконано, що засада «колєктивної безпеки» зробиться знову поважним чинником европейської політики. При таких обставинах лист голови українського уряду на чужині до британського уряду з протестом і осторогою проти пакту з Московщиною набирає особливої ваги. Поданий пресою Швейцарії та де-яких инших держав, цей лист має не лише поважне засадниче значіння, зазначуючи становище України та инших поневолених націй СССР в справі пакту европейських великодержав з Московщиною, а й велике національно-політичне значіння для самих українців, кладучи кінець всім можливим сумнівам і хитанням і надаючи виразний напрямок дальшій боротьбі проти московських гнобителів по-за межами СССР. Конкретне значіння пакту західніх великодержав з Московщиною буде залежати в значній мірі від того, як поставляться до нього инші держави, а передусім ті, що сусідують з СССР, а відсоток українського населення в де-яких з цих державах досить значний. Правні політичні представники цього населення не залишали ніколи ніякого сумніву, як не залишають вони його й тепер, відносно того, що Московщина все була і лишається надалі найгіршим ворогом української нації, цілком незалежно від тих чи инших відносин, які вдержує Кремль до инших держав.

М. Данько

П'ЯТНАДЦЯТЬ ДЕНЬ МОНТЕРОМ У ВЕЛИКІЙ НІМЕЧЧИНІ

З окупацією мад'ярами Карпатської України настала криза на ринку інтеліґентної праці в Чехах. Спричинилось до цього повернення десятків тисяч чеської інтеліґенції, що була зайнята в Судетах, на Словаччині й головне на Карпатській Україні. Мені, що працював у Чехах як технічний урядовець і мав призначення від 1 квітня с. р. для праці в лісовому господарстві на Карпатській Україні, в зв'язку з приходом туди раніше непрошених господарів, нічого иншого не залишалось, як або чекати в становищі безробітнього, поки доля усміхнеться, або рухатись. Звикши до постійного руху, я вибрав останнє.

Привівши до порядку свій «хутір» на Сазаві, залишив «на господарстві» дружину й сина, а сам з першою ґрупою робітників-чехів виїхав до Великої Німеччини для праці, яка тільки попадеться під руки. Приголосився я до ґрупи будівельних робітників з бажанням попасти на будову шляхів. 26 квітня я вже був у Північній Марці. Понеже в районі, куди нас було приділено, не було праці на будові доріг, призначили мене разом з иншими на працю в цегляному заводі. Але такий рід праці був аж надто далекий від мого останнього фаху, тому я попрохав дати мені щось блище до шляхів, на яких я звик не лише мандрувати, але й будувати їх.

Моє прохання було виконано й на другий день я працював уже як помічний монтер при монтажі залізного залізничного мосту. Натягнув подаровані мені тут-же одним залізничником монтерські куртку й штани та взявся до праці. Протягом трьох дньів мої руки звикли до тяжких кусків заліза, молота й молотка, зубила й пробоя, ключа й клещів, напильників і свердлів. До всього чоловік може звикнути. До праці , коли має силу волі, до мрійництва й бездіяльности з самоупевненості, що доля сама усміхнеться.

Моя спроба звикнути до праці, що не відповідала ані моїй ранзі, ані титулу, була цілком реальна. За мою працю мені платили більше,ніж то було на становищі інженера в Чехах. Отже матеріяльне становище для мене було ліпше. Моральне тако-ж. Такого надзвичайно чемного відношення до робітників, як є тут, мені ще не доводилось зустрічати. Сам я бував керівником праць і був білою вороною серед чеських керівників в інтеліґентному й чемному відношенні до робітників, але тут ця чемність перевищує мою. Хоч праця мала тимчасовий характер (поправка частини мосту) і при цьому було зайнято всього 7 робітників, але для них побудовано буду, де вони можуть переодягатись перед працею, після праці добре помитись в теплій воді, поснідати й в час обіду трохи відпочити та погрітись біля грубки, коли на дворі холодно.

Треба сказати, що такого роду праця є досить тяжка й вимагає, крім фізичної сили, ще певної зручности. Але український інтеліґент, який хоче вибороти собі й своїй батьківщині ліпше майбутнє, не мусить того боятись.

Для мене особисто це був певного рода іспит, який продовжувався всього 15 днів. Після цього «доля мені усміхнулась» і я був призначений у фірмі по будові шляхів керівником праць (Baufuehrer'ом).

Загально-ж можна сказати, що у Великій Нівеччині шанують людину (коли вона сама себе шанує) не лише на словах, але на ділі.

Василь Прохода

Itzehoe i. Holstein
21. V. 1939

ЗАБОРОНА В ПОЛЬЩІ
«БЮЛЄТЕНЮ УКРАЇНСЬКОГО ПРЕСОВОГО БЮРА» В ПАРИЖІ

Як повідомляють «Wiadomości Ukraińskie», одібрано дебіт у Польщі виданню нашої Місії в Парижі — «Bulletin du Bureau de Presse Ukrainien».

СВОЇМ ШЛЯХОМ

(НАРИС УКРАЇНСЬКОЇ СУЧАСНОСТИ)

(Продовження)

Цікаво й повчаюче буде навести де-які міркування представника народу, що бореться за свої права, одного вірменського публіциста п. Кочар'яна, який в своїй статті про «Вірменську інтеліґенцію в колоніях» з силою ганьбить цей упадок сталих ідейних засад серед молодих вірмен — нової ґенерації, у яких він помічає, що «матерія цілком полонила дух». Його зауваження торкається не тільки молодої вірменської ґенерації, воно торкається взагалі нової людської ґенерації, з окрема і української (про це буде у висновках). Пишучи про своїх молодих компатріотів, автор малює невеселу картину сучасности і його штрихи дуже влучно проблені. Зазначаючи фактичний розрив між старим поколінням, що виховане на традиціях і на орґаничному зв'язку з минулим, і новим поколінням, якому цього зв'язку і традиції бракує, автор пише :

«Старі ніяк не можуть зрозуміти нових, у останніх відсутньою є струнка ідеолоґія. Ця остання, як така, нині взагалі відсутня у людства, зовсім розгубленого в шуканнях більш розумної перебудови соціяльного життя. В цьому відношенню довоєне покоління куди вище стоїть від повоєнного — воно чесніше і шляхетніше. Вада реклами, що поїдає сучасників, у старих не носила такого характеру. У нових часто виявляються симптоми упадку моралі, що часом доходить до повного зрічення її. При тому вважається допустимими все, що можна безкарно захувати од инших. Вже є звичайним явищем — повна відсутність самозаглиблення й самокритики. Нові ніколи не зостаються у святолюбивій самоті, щоби звести свої рахунки з совістю — цим верховним судією інтеліґента, як такого, і громадянина» («Усабер» ч. ч. 20 з 2. , 8 і 9 3. 1932 р.).

Справді така сувора оцінка нового покоління нам не видається незнайомою в нашому, українському, середовищі. Щодня, що хвилини, ми бачимо, як легко піддається наше молоде покоління захватові й запалові (дуже добрі риси, істотні для молоді) і, знаходячися під, так би мовити, температурою афекта й в жадобі ефекта забуває основне в своїй чинності: свій орґаничний зв'язок з часом і простором, з недавнім минулим (якого дуже часто легкодушно зрікається, або недооцінює), з старшим поколінням (яке, на погляд молодих, здебільшого є нездарами й неуками), з традиціями (які перехоплюються поверхово, без розуміння їхньої глибини й вічної динаміки). Натомісць центр ваги переноситься молодими на сучасність, бо, на думку запальних молодиків, історія починається лише з тих чинів, що вони, молоді, провели, тих ідей, що вони кинули. А в тому траґедія не тільки молодого покоління, але цілої нації.

Але вернімося до попереднього окреслення сучасности. Загальна сьогодняшня характеристика стану европейської думки не є весела, незалежно від покоління старого чи молодого, бо оскільки старе покоління — довоєнне — мало і свої хиби й вади, то ці хиби й вади виявилися в десятеро більше на повоєнному — молодому — поколінню.

Бог, чесноти, мораль, лицарськість, закон — оте все, що є реґуляторами чинности людей, окремих одиниць і цілих ґруп, це все уступається перед «Золотим Телям», перед Посадою (з великої літери, як влучно схарактеризував сучасність д-р Ю. Липа в «Бою за Українську Літературу».)

Людина, чинник розвитку,носій релігії, творець ідей, охоронитель родини й закону, той дух, що в натхненню шукає пізнання й красу, оті Роланди, Данте, Гамлети, Фаусти, Брандти, Пер Ґінти — в минулому давньому і недавньому — сьогодня звелися на ролю роботів, функція яких, як і важність їхньої творчости, позначаються фінансовим коефіцієнтом.

Homo homini lupus est. Стара філософська доктрина сьогодня проступає у всьому: у купівлі депутатського чи сенаторського мандату, в ідеях «рівности й братерства», за кими стоять інтереси бавовни в Судані чи торговля зброєю в Китаю, у принціпах рівности рас, лише з маленькою поправкою, щодо тої рівности не допущено ні жовтої раси (майже міліярдової), ані чорної, у принціпах демократії в особі Комінтерна й большевиків (що своїм «демократизмом» душать цілі народи і на знак «благоденствія» цих народів показують захопленим чужинцям на Україні, замісць Тичининих манжет, звичайні банани, як їжу для селян), у засадах проґресу й поступу думки — отих «чудових» досягненнях червоної Іспанії чи в процесах у Москві, у тій Лізі Націй, що, вмираючи, навіть не спроможна вмерти по людськи.

Хто знає,чи не праві були Парацельсій і Нострадамус у своїх передбаченнях що-до майбутнього Европи (і світа)?

Ніколи ще в історії европейської цивілізації не виявлявся так неприкрито, бо навіть цінично, цей матеріялізм, як в останні часи. Боротьба ідей і принціпів,що породжені тими ідеями, постійно була. То є тло, на якому вирисовується творчість людська і на якому фіксуються духовні досягнення. Але які не візьмете епохи з цілої історії Европи — не знайдете такого росту матеріялізму, як тепер. Часи Римські — боротьба за ріст Риму — переслідування християн (боротьба двох ідей) — утворили підложжя західньої цивілізації. Хрес-

тові Походи (хоч єсть зараз чинники, що оспорюють ідейний підклад цих чинів) все ж мають у наслідках своїх леґенди ідейного, чи скорше ідеалістичного характеру. Війни середньовіччя — рухи, що витворили ідеї европейського панування, ідеї зверхности, вибранности певних народів, місійність певної еліти. Феодальна структура і устрій мають позитивні наслідки ще сьогодня у Франції, Анґлії, Німеччині. Епоха Великих Реформ — здвигнула середньовічний застій духовний і вдунула свіжого повітря до понурих ґотичних келій, в яке інквізиція загнала тогочасне суспільство. Доба Французької Революції, а за нею й Наполеона — то вогнені крилаті ідеї, що пролетіли світами, і в найдальших закутках полишили горючі іскри, якими живляться ще й сьогодня де-які ґрупи ріжних рас на ріжних континентах.

Але з середини XIX століття уготовлюється благодатний ґрунт для цієї матеріялістичної доктрини під шильдом «рівности й братерства», йде на повний хід підготовка до обезцінення сього, що є святим і дорогим, скидаються обручі моральних засад, лопаються духовні гальми для чинности індивіддума (натомісць винайдено гальму Вестінґаузена, але то для потягів, а не для людей). Йде проповідування й навчання нової релігії — соціялізмові, в якому іудео-нівеляторські ідеї йдуть на послугу міжнародньої фінансерії. Гін до матеріялістичної експлуатації всього, що тільки може підпасти під експлуатацію людського духа, — приводить до Великої Війни 1914-1919 р. р., у гарматних вибухах та у смертоносному ґазі якої остаточно гинуть рештки ідеалістичного туману французьких енциклопедистів, німецьких соціялістів, слов'янських «демократів». Замісць того приходять на сцену чотирнадцять пунктів Вільсона, рівенство рас (без рівенства), право народів на самоозначення, без признання цього самоозначення, «справедливий» розхват німецьких колоній, «демократизація» міжнароднього життя у Лізі Націй з обов'язуючим пацифіздом і нарешті «комуністичний рай» у Совітах з паюсною ікрою для істеричних ґрафинь та баронес і не малі куртажі для міжнародніх адвокатів і пропаґаторів цього «раю».

Микола Ковальський

(Далі буде)

ХРОНІКА

З ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЕМІҐРАЦІЇ

У Франції

З життя Укр. Бібліотеки імени С. Петлюри в Парижі

За місяці квітень і травень с. р. поступили такі пожертви: п. Палійчука з Бейруту — 10 фр., ред. «Тризуба» — 300 фр., д-ра В. Бриндзана з Відня — 50 фр., філії Військ . Т-ва у Ґреноблі — 80 фр., інж. Дм. Андрієвського з Бельґії — 50 фр., Іл. Батрака з Крезо — 10 фр., ред. «Тризуба» — 500 фр., Укр. Громади в Шарлеруа, Бельґія, збірка на академії пам'яти С. Петлюри і Є. Коновальця — фр. 50,65, філії Військового Т-ва в Парижі — збірка на академії пам'яти С. Петлюри — 159 фр., збірка о. прот. І. Бриндзана в Україн. Православній Церкві в Парижі 28 травня — 162,45 фр., Укр. Громадск. Комітету в Омекурі — збірка на академії пам'яти С. Петлюри і Є. Коновальця — 250 фр. На підписний лист в Бібліотеці: Х. Якимчук — 20 фр., І. Рудичів — 50 фр., І. Косенко — 10 фр., п. Захарченко (з Оден-ле-Тішу) — 10 фр., п. Марщевський з Кнютанжу — 10, п. Червонецький з Ґренобля — 10 фр.; п. Б. Бокитько з Анґлії — 50 фр.

На роковини смерти С. Петлюри склали на Бібліотеку Пан Андрій Лівицький — 400 фр. і Є. і В. Прокоповичі — 100 фр.

Всім жертводавцям та прихильникам Рада Бібліотеки складає глибоку подяку.

За місяці квітень та травень с. р. Бібліотека одержала книги та инші речі від: видавця І. Тиктора із Львова — 2 кн., пані Майбородової з Парижа — великі для потреб канцелярії ножиці, проф. Р. Смаль-Стоцького із Варшави — 2 кн., п. Старицького з Парижа — 1 кн., п. Кужима з Берліна — 1 кн., І. Хмелюка, Париж, — 1 кн., п. Є. Бачинського з Женеви — 1 кн., п. Тулевітрова з Канади — 1 кн., Укр. Наук. Інституту з Варшави — 1 кн., В-ва «Самосвіта» із Львова— 1 кн.,п.Є.Вирового з Праги—1 кн., п. П. Плевако з Парижа — 9 кн., п. С. Гладкого з Парижа — альбом власних мистецьких малюнків та 100 листівок Шевченка, євангелицького пастора з Голандії о. Dreffelhuif — 2 кн., п. Є. Онацького з Риму — 4 кн., п. Ом. Мельника з Хін—1 журн., ґен.- О. Удовиченка з Парижа — 30 книг та 1 журнал, п. Карабута з Вінніпеґу — 1 кн., п. Кастаньє — 1 кн. і 2 журн., Муз. Вид-ва «Торбан» із Львова — 7 зш. нот., редакції «Тризуба» — 3 кн., п. Іляшенка з Пйотркова — 1 кн., В-ва «Світ Дитини», Львів — 2 кн., Укр. Видавничого Інституту із Львова — 1 кн., п. І. Косенка — 1 кн., п. С. Турчина з Буенос Айресу — 1 кн., Вид-ця Ів. Тиктора — 2 кн., Укр. Народнього Союзу (Париж) 1 книга, 6 плакатів та відозв з Карпатської України та 8 плакатів з Америки й Канади, п. О. Лугового з Торонто — 1 кн., п. С. Щрамченка з Ченстохови — 2 кн., пані Галини Коваль з Парижа — відзнака, яку носили січовики Карп. України на шапках, п. Каленика Лисюка з Америки —8 світлин з траґичних днів на Карп. Україні (бої, поготівля до бою, відступ в гори), В-ва «Вістника» із Львова—2 книги,в-ця І. Тиктора — 2 кн., пані Мл. Липовецької з Італії — 7 кн., п. Є. Бачинського з Женеви — 1 кн., п. Щпаківського з Парижа — 1 зшиток нот, п. Й. Біденка з Рівного — 1 кн., Вид-чого Т-ва учнів Рільничого Ліцею в Черниці — 3 кн., ред. «Дніпро» в Коломиї—

1 світлина, п. радника В. Кобринського з Коломиї—5 світлин, Укр. книгарні в Парижі — 4 кн., проф. О. Лотоцького, з Варшави — 1 кн., п. П. Стефуранчина — 1 світл., п. І. Вонархи з Гренобля — витинки з ґазет.

Всім жертводавцям щире спасибі.

— З життя Української Громади в Тулузі. 21 травня с. р. відбулися загальні збори Громади, на яких обмірковувалося питання філіяльної структури Громади і зроблено перевибори Управи. До нового складу управи Громади ввійшли: п. Галбін — голова, п. Блаженко — заступник і скарбник, п. Цимбалюк — секретар. До Ревізійної Комсії обрано п. п. Кізіянова і Камащенка.

З життя Музею Визвольної Боротьби України в Празі

— Архив д-ра І. Мазепи. Д-р Ісак Мазепа передав до Музею частину свого власного, дуже цінного архиву в числі 712 предметів. Матеріял складається головним чином із книжок (видання 1917-1923 років у Київі, Кам'янці то-що), часописів, головно протоколів засідань тодішніх орґанізацій, ґрупових фотоґрафій, грошевих купюр і т. п. Між архивними документами є протоколи «Комітету Охрони Республіки» з березня 1919 року, між ґазетами того-ж року — окремі числа ґазет «Червоний прапор», «Україна», «Трудова Громада», «Хвиля», «Народний голос», «Український козак», «Робітнича ґазета» (винницької редакції), між відозвавми та плакатними виданнями — «Універсал Трудового Конґресу», «Декларація Правительства УНР» з 12. IV. 1919 р., тексти окремих законів, прийнятих Трудовим Конґресом або усталених Директорією, військові накази, відозви урядів до народу й до армії, «Відозва Правительства Соборної України» та багато инших.

— Збірки матеріялів з останніх подій на Карпатській Україні. Збірка матеріялів з останніх історичних подій на Карпатській Україні в Музеї Визвольної Боротьби України в Празі продовжує поповнюватись. Ред. Б. Бірнбах пожертвував пакунок мад'ярських та мад'яронських летючок, знайдених при тілі мад'ярського терориста, що був забитий під час нічного терористичного нападу на терені Карпатської України. Де-які летючки простріляні кулею. Разом з тим п. Бірнбах передав аґітаційні мапи сходу Европи з цікаво зазначеними політичними кордонами. Інж. І. Янішевський передав боєвого наказу Головної Команди в Хусті з дня 15. III. 1939. Член театру «Нова Сцена» передав дві афіші: до вистави 3. І. 1939 р. в Хусті з нагоди ювилею О. Олеся і до вистави «Гайдамаки», призначеної на 14. III. с. р., що вже не відбулася. Інж. М. Россіневич передав бланки «карт впису в члени Орґанізації Народної Оборони «Карпатська Січ». П. п. Рябов і Головко передали Музеєві останнє (58) число «Нової Свободи» з 16. III. 1939.

Дирекція Музею Визвольної Боротьби України в Празі дуже просить всіх, хто має , пожертвувати Музеєві для комплєкту 56 і 57 числа «Нової Свободи» з 14 і 15 березня цього року.

— Етноґрафічні моделі. Пані Г. Тимошенкова (родж. Яковлєва) — з Волині — подарувала Музеєві Визвольної Боротьби України в Празі дві ляльки (діда і бабу) в одіннях волинських поліщуків. Одіння зроблено з оригінального місцевого матеріялу і виконано з незвичайною етноґрафичною точністю.

— Дар із Гонґонґу в Хинах. Пан А. Гриневич, що мешкає у Гонґконґу, знайшов там у шведській родині Спуф старі українські документи (голова родини — швед — п. Спуф має дружину з України, уродж. п. О. Гриневич). Документи являються автоґрафами Богдана Хмельницького з 1654 року, Захарія, єпископа переяславського з 1701 р. і С. Безбородька (лист до Сави Гриневича, сотника трахтемиривського з 1758 р.). П. А. Гриневич зробив добре читкі фотоґрафії з цих документів і прислав їх до Музею Визвольної Боротьби України в Празі.

— Приміщення матеріялів українських орґанізацій. Під час останніх подій де-які українські орґанізації, стративши свої помешкання, знайшли для своїх збірок приміщення в Музеї Визвольної Боротьби України в Празі; в тому числі: Кубанський Архив з великим складом, бібліотека та шкільні приладдя школи «Дитячого притулку», частина бібліотеки «Просвіти» в Празі та инші.

— Пожертви на Музей Впзвольної Боротьби України в Празі в зв'язку з подіями останнього часу, на жаль, значно зменшились. Видатки-ж у зв'язку з купівлею дому, ремонтом та переїздом Музею до нового помешкання — дуже великі. Тому Упрва Т-ва «Музей В. Б. У.» звертається до всіх прихильників і жертводавців з гарячим проханням не забувати про Музей В. Б. У. й допомогти здійснити розпочате ним велике діло на честь і славу України.

Грошеві пожертви і тепер поступають з усіх кутків світу, де тільки перебувають українці. Матеріялів-же до Музею В. Б. У. надходить що-раз більше.

В останній час одержано: з Української Громади в Шанхаї переслав п. М. Квашенко пожертви, зібрані підчас свята 22 січня в Шанхаї; пожертва від п. Гр. Недобія з Буенос-Айресу (Аргентина) — з нагоди його п'ятидесятиліття; від Спілки Українських Інженерів-Емігрантів у Польщі; від п. В. Зарубія з Вебревілу (Канада); від українських емігрантів у Лодзі, від земляків з Галичини, Франції, Чехії й Карпатської України.

НОВІ КНИЖКИ І ЖУРНАЛИ

— Літурґія св. Василія Великого. Праці Українського Наукового Інституту у Варшаві, том LII— серія перекладів Св. Письма та Богослужбових Книг, книга 3 (український переклад виконаний проф. Михайлом Кобриним, зредаґований Укр. Наук. Інст. у Варшаві, увхалений комісією перекладу Св. Письма та Богослужбових Книг під головуванням Його Блаженства Блаженнішого Діонісія, Митрополита Варшавського і всієї Польщі). Варшава 1939, стор. 50.

— Літурґія раніш освячених дарів св. Григорія Двоєслова. Праці Українського Наукового Інституту у Варшаві, том LIII, серія перекладів Св. Письма та Богослужбових кнлг, книга 4 (так само, як і попередня книжка). Варшава 1939, стор. 30.

— Олександер Лотоцький. Схід і Захід у проблємі української культури. Відбитка з II зшитка місячника «Сьогочасне й минуле», вісник українознавства. Стор. 16. Львів. 1939.

СВЯТО ВІДКРИТТЯ МУЗЕЮ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ УКРАЇНИ В ПРАЗІ У ВЛАСНОМУ ДОМІ

29 червня сього року в Празі чеський одбудеться скромне, але знаменне історичне свято. В цей день Музей Визвольної Боротьби України відчинить двері свого власного «Українського Дому», в якому розміщено на призначених місцях-салях, поко-

ях, у вітринах, на полицях і в скринях — багаті музейні та архивні збірки. Протягом 14-ти літ збірав Музей ці скарби, переховуючи їх в принагідних найманих помешканнях. На протязі 6-ти літ Товариство Музею збірало грошеві пожертви на будову власного дому для Музею. Аж тепер тільки многолітні зусилля Товариства й Музею, завдяки участи тисяч і тисяч жертводавців, завершились повним успіхом: Музей настало розташувався у власному домі. Музей насправді став Музеєм Визвольної Боротьби України!

День відкриття Музею у власному, для Музею уладженому домі дійсно є святом. Святом не тільки для Музею й Товариства, що Музеєм безпосереднє опікується, але й святом для жертводавців, цих найактивніших, найчуліших, найсвідоміших представників українського громадянства, що своїми добровільними пожертвами збагатили Музей збірками та уможливили ці збірки відповідно розмістити у власному домі.

В цей день вони одержують моральне задоволення, бо-ж їхніми жертвами Музей Визвольної Боротьби України придбав свою власну домівку.

Щоб наявно відзначити їхній національної ваги чин та виявити пошану і вдячність Товариства й Музею, Управа Товариства одвела їм переднє місце на святі відкриття Музею, включивши жертводавців до складу почесного комітету свята.

Відкриття Музею Визвольної Боротьби України мусимо відбути урочисто й всенароднє. Тому Управа Товариства звертається до членів Т-ва, теперішніх і майбутніх жертводавців і прихильників, до цілого Українського Громадянства на рідних землях і на чужині з гарячим закликом, запрошуючи прийняти як найчисленнішу участь у святі відкриття Музею своєю особистою присутністю та иншими доступними способами: святочними грошевими дарами, надісланням привітів, музейних та архивних матеріялів, згадкою в пресі то-що.

Хай наше свято стане святом української національої єдности і спільного чину!

Слава Україні!

М. Павлічук
Секретарь

А. Яковлів
Голова

Адреса Товариства «Музей Визвольної Боротьби України» в Празі: Ukrajinské Museum, Praha-Nusle II, Horymírova 6. Čechy. Deutschland.

Редакція й адміністрація та адреса для звичайної кореспонденції : 41, rue de La Tour d'Auvergne. Paris 9. Адреса для грошевих переказів і рекомендованої кореспонденції: I. RUDICEV. 41, rue de La Tour d'Auvergne. Paris 9.

Редагує — **С. Нечай**
Le Gérant : **M-me Perdrizet**

Imprimerie L. BERESNIAK. 12, Rue Lagrange. Paris (5).